

# MIR

## Glasiilo koroških Slovencev

Leto XXVIII.

V Celovcu, 23. vinotoka 1909.

Štev. 46.

### Vseslovenska Ljudska Stranka.

Naš prvi slovenski pesnik Valentin Vodnik nam je v preroškem duhu zapel pesem o oživiljeni Iliriji in vsadil ž njo v slovenski narod prelepo cvetko, misel o združeni Sloveniji. Naj padejo meje, ki ločijo Slovence po raznih deželah! En rod smo, en sam narod, eno mater Slovenijo imamo. Naj ne bo več Korošcev, Štajercev, Kranjcev, Primorcev, naj živijo Slovenci, naj živi slovenski narod, kojega sinovi prebivajo po deželah, ki jih imenujemo Kranjsko, Štajersko, Primorsko, Istra, Koroško. — In izginile so te meje! Kar misli in čuti slovensko, je bilo v nedeljo, 17. t. m., v duhu v Ljubljani, kjer so položili najodličnejši zastopniki slovenskega naroda temelj združeni Sloveniji. Bil je to slovesen, svečan, zgodovinski trenotek. Objeli smo se Slovenci iz vseh slovenskih pokrajin v tako gorki ljubezni, kakor nihče tega ne pomni. Slutili so pomen tega trenutka naši hrvatski, češki bratje ter so kot naši najboljši pristaši odposlali zastopnike, ki so se na ustanovnem shodu „Vseslovenske Ljudske Stranke“ izrekli solidarni z nami Slovenci. Med viharnim vzklikanjem in burnim ploskanjem sta zatrjevala češki poslanec Vaclav Kotlař in hrvatski poslanec Stjepan Radić solidarnost češke agrarne in hrvatske kmečke stranke z „Vseslovensko Ljudsko Stranko“. Mnogoštevilni brzojavci od prijateljskih čeških in hrvatskih somišljenikov so potrjevali zagotovila bratske vzajemnosti. Politično najpomembnejši je bil brzojavni pozdrav voditelja Poljske Ljudske Stranke, Jana Stapinskega iz Lvova, ki slove:

„Odločno vprašanje naše deželne volilne reforme je danes na dnevnem redu deželnega zbora. Vsak izmed nas je moral na krov! Moja osebna navzočnost pri Vašem narodnem prazniku je zato popolnoma nemogoča. Pozdravljam Vas tem potom kar najprisrčneje in vam iskreno čestitam na uspehih, ki ste jih že dosegli, in na novih. Zaupam v popolno zmago naše skupne stvari, ker živim v popolnem prepričanju, da po stoletnih dolgih in trudapolnih bojih stoji vam ob strani srce in mišljenje **celega poljskega naroda. Zagotavljam vas najsvetejše, da Poljska Ljudska Stranka ne odneha preje, dokler ne bo ves parlamentarni poljski klub opustil sedanjo trenutno oportuniteto** in da bo tudi v politiki udeleževal vsa svoja notranja čustva, da si pribore vse dežele popolno avtonomijo v blagor vseh narodov! Živela S. L. S. in njen splošno priznani in poštvovalni voditelj dr. Šusteršič. Jan Stapinski.“

Izmed drugih brzojavov naj omenimo le brzojavke goriškega nadškofa Frančiška Sedej, nadškofa sarajevskega Stadlerja in škofa Šariča. Na shodu samem pa je bilo do 4000 slovenskih zapnikov slovenskih ljudskih strank iz cele Slovenije, lepo število tudi iz Koroške. Ogromno prevladovalo je kmečko ljudstvo, ki je pokazalo s tem, da je politično zrelo. In v vseh teh tisočih je plamtela zavest, da med nami ni več mej, da smo edini, da bomo v edinosti veliki in da gremo v tej edinosti k zmagam! Bog živi Vseslovensko Ljudsko Stranko!

#### Vseslovenski pozdrav dr. Šusteršiča.

Ko hoče dr. Šusteršič otvoriti shod, zagrmí po dvorani himna „Lepa naša domovina!“ Dr. Šusteršiču napravijo navzoči viharno ovacijo. Dr. Šusteršič začne: Pozdravljam vse, ki ste prihiteli na ta zgodovinski dan v Ljubljano, pozdravljeni zastopniki slovenskega Štajerja, kojih boje in delo občuduje ves slovenski narod. (Viharne ovacije.) Pozdravljeni zastopniki slovenskega Korotana (burno odobravanje), vi, ki bijete junaški boj za sveto zemljo slovensko, za tisto zemljo, koder je tekla v starih časih zibelka veličine in slave naroda slovenskega. (Viharni

živio-klici.) Pozdravljeni zastopniki solnčnate Gorice (odobravanje). Vaše čelo še diči sveži labor pridobljenih sijajnih zmag (živio-klici). Vaša zasluga je, da je že postavljena zastava S. L. S. ob obali Jadranskega morja. (Živeli!) Pozdravljeni zastopniki Trsta in Istre! (Živio!) Malo vas je še danes, toda misel ljudska, misel demokratična, ki nas druži, se ne bo ustavila pred vašo mejo, ne pred morjem, Jadransko morje bo morje našega naroda! (Gromovito ploskanje.) S posebno radostjo pozdravljam na ta slovesen dan zunanje slovenske goste (dolgotrajno ploskanje), ki so prihiteli v našo sredo poveljčat današnji dan. Pozdravljam one, ki so nam najbližnji, pozdravljam naše brate Hrvate. (Nepopisno odobravanje.) Prihiteli so med nas člani odbora hrvatske „Kmečke Ljudske Stranke“, na čelu jim diči, požrtvovalni voditelj Stjepan Radić. (Živio-klici!) Posebno smo hvaležni iz dna srca, da je prišel iz daljne češke kraljevine v našo sredo zastopnik nam tako sorodne in v najhujših državnozbornih bojih tako tesno zvezane stranke, poslanec Vaclav Kotlař. (Dolgotrajno ploskanje. Gospodična v kranjski narodni noši izročila poslancema Kotlařu in Radiću krasna šopka.) Njemu, njegovi stranki, njegovemu narodu veljaj naš bratski pozdrav. (Živeli!) Upali smo, da bomo pozdravili v svoji sredi voditelja Poljske Ljudske Stranke, Jana Stapinskega. (Ploskanje.) Včeraj pozno je brzojavil, da je deželni nadmaršal gališki na dnevni red včerajšnje seje gališkega deželnega zbora postavil prevažno volilno reformo. V sled tega Stapinski ni mogel zapustiti Lvova, zlasti ker je volilna reforma za njegovo stranko največjega pomena. Poslal pa je politično velepomembno brzojavko. Predlagam, da pozdravimo Stapinskega brzojavno. (Z odobravanjem sprejeto.) Končno pozdravlja govornik domačine iz Kranjske: Mi smo se že večkrat videli. Izvojevali smo hude boje in bomo še druge. In kakor smo bili dozdaj vajeni, da zmagujemo, tako bomo tudi v bodoče! (Dolgotrajno ploskanje in vzklikanje.) Na predlog dr. Šusteršiča izvolijo nato za predsednika dr. Janko Brejca; kot podpredsednika dr. Anton Korošca; državnega in deželnega poslanca koroških Slovencev Franc Grafenauerja, Berbuča (iz Goriške), Jak. Ukmarja, načelnika istrske S. L. S., za Kranjsko župana Jožefa Zurca iz Kandije. V častno predsedstvo sta bila izvoljena gospoda Vaclav Kotlař in Stjepan Radić, za zapisnikarja dr. Rožič.

#### Dr. Brejca

zavzame predsedniško mesto in izvaja:

Izvolili ste me za predsednika. Sprejem to čast, ker jo skazujete s tem najbolj zatiranemu in zato najbolj priljubljenemu otroku matere Slovenije, milemu Korotanu, našemu avstrijskemu Poznanju. (Viharno odobravanje.)

#### V znamenju bojev.

V znamenju najhujših narodnih bojev zboruje današnji shod. Ti boji se označujejo najbolj z žalostnimi dogodki, ki so se odigrali pravkar v deželnih zborih takozvanih čistih nemških kronovin. Žalostni so ti dogodki za Nemce same, ker kažejo, da je med Nemci zavladala popolna dekadenca politične morale. (Pritrjevanje.) S kitajskim zidom hočejo najprej obdati narodno posest, da bi potem izza varnega svojega zavetja kot Mongolci, pravi Barbari, napravili nov naskok na slovanske dežele. (Tako je! Res je!) Že davno ležijo v Avstriji na tleh državni zakoni; kaj takega pa še nismo doživeli, kar smo videli zadnjič, da se ti temeljni zakoni od vlade same polagajo v hladni grob. (Nastane prava protivladna demonstracija.) Stojimo v začetku pravega avstrijskega hakatizma, a upamo, da se bodo avstrijski Slovani znali ubraniti uloge poznanjskih Poljakov. Naš današnji shod se vrši v letu, ko se praznuje 500 letnica, odkar je Jagelo, plemeniti kralj plemeni-

tega naroda poljskega, uničil in v tla poteptal nemški viteški red, te skrunilce svetega Križa in zatiralce in teptalce poljskega naroda, v slavni bitki pri Grunewaldu. (Navdušeno ploskanje.) Upajmo, da doživi oholost avstrijskega nemštvaja ob tej obletnici sicer nekrvav, pa zato nič manjši politični poraz! Označil sem ozračje, v katerem zborujemo, razmere, v katerih smo se Slovenci zbrali v beli Ljubljani, da dvignemo zastavo zedinjene Slovenije (odobravanje), da ustanovimo Vseslovensko Ljudsko Stranko, ki je prava nositeljica resničnega slovenstva. (Viharno odobravanje.) Da mislijo drugod ravno tako, to pričajo vrli zastopniki naroda češkega in hrvatskega; ravno ti so, ki dajejo našemu zborovanju znamenit pečat. (Burno odobravanje.)

Ko stopi nato h govorniškemu odru

#### češki poslanec Kotlař,

zagrmí dvorana navdušenih vzklikov, z galerije sipljejo dame na g. Kotlařa cvetlice in zbor zapoje češko himno: „Kde domov muj?“ Nepopisno odobravanje nastane, ko začne govoriti češki poslanec v gladki slovenščini:

Bratje Slovenci! Čeravno nisem zmožen slovenskega jezika tako kakor maternega, vendar smatram za svojo dolžnost, da govorim tukaj po naročilu kluba čeških agrarcev (ploskanje) v jeziku malega, pa čvrstega, vztrajnega naroda slovenskega in vam hočem pokazati naše najsrčneje in najiskreneje simpatije do vas. Vi ste bili vselej naši najboljši, najzvestejši prijatelji. (Bomo ostali!) Vi in mi smo izgubili v germanskem morju na milijone bratov, vi in mi smo zopet oživeli v bratskem objemu in ostanemo tudi. Tako je in mora biti znanost! (Živio!) Hočemo ostati tako, naj to gospodom na Dunaju dopade ali ne! (Živio! Na zdar! Gromovito, dolgotrajno ploskanje.) Mi Čehi imamo staro ljubezen napram Slovincem, ker smo se prepričali, da se niste nikdar sramovali biti člani velike slovanske rodbine in ste pospeševali rast in zmago Slovanstva, česar žalibog o vseh slovanskih strankah na Dunaju ni mogoče reči. Čutimo, da bodo Slovenci tudi v bodoče naši najsigurnejši zavezniki. Saj so na jugu isto, kar smo Čehi na severu. Zato vas hočemo v vseh vaših zadevah, v vsakem vašem stremljenju z vso močjo podpirati. (Burno odobravanje.) Vaša zmaga, naša zmaga, vaša izguba, naša izguba! Naši skupni nasprotniki so Nemci, ti zatiralci vsega, kar ni nemškega izvora, in vendar je ljubi Bog ustvaril ne samo Nemce, ampak tudi Slovence. (Ploskanje.) Razume se, da ob vsaki priliki računamo tudi na vas Slovence, in ako vztrajamo, mora biti zmaga! V tem znamenju vzajemnosti in bratski ljubezni slovanski kličem: Živio, Slovenci! (Neponehajoče odobravanje. Govornika obsipljejo s cvetkami.)

Ko stopi na govorniško mesto voditelj hrvatske „Pučke seljačke stranke“,

#### Stjepan Radić,

ga občinstvo navdušeno pozdravlja, dame sipljejo iz galerije nanj cvetke, pevski zbor „Ljubljana“ zapoje pesem „Slovenac i Hrvat“. Radić je izredno izboren govornik. Govornik pozdravlja Slovence, kakor more pozdraviti le Hrvat Slovenca. Slovenci naj zaupajo kot majhen narod na pravico, ki je nepremagljiva. Proslavlja S. L. S. z navdušenjem in spoštovanjem, ker je edino ona na celem jugu naredila kmeta činitelja v politiki, in od tega trenutka so Slovenci narod. Moč hrvatskega in slovenskega naroda je v kmetem stanu. Naglašja potrebo skupnega delovanja Slovencev in Hrvatov. Mi Hrvati, zatrjuje, gremo za vami in z vami. (Viharno odobravanje.) Postali bomo veliki, ko bo Avstrija naša! Krščanska morala bo pa temelj naši bodočnosti. Upa, da kmalu vidi dan, ko ne bomo samo peli „Slovenac i Hrvat, za uvijek brat i brat!“, marveč bo resnično zavladal en duh od Trsta do Zemuna,



od Celovca do Kotora! (Nepopisno odobravanje, na govornika se zopet vsujejo cvetlice.)

Živahno pozdravljen in v trenutku s cvetjem posut zavzame govorniško mesto naš neustrašeni poslanec

#### Grafenauer:

Dovolite, da se oglasi danes k besedi tudi eden iz Benjaminovega rodu, ki služi in trpi v deželi nemških Faraonov. (Burno odobravanje. Živio! Grafenauer!) V slovenskem jeziku se imenuje ta dežela — Koroška. (Viharna veselost.) Dan za dnevom padajo na nas koroške Slovence v tej deželi egiptovski, ležeči v naši ljubi Avstriji, hudi udarci, deloma zvito, deloma prikrito, deloma celo pod krinko krščanske ljubezni. Ker znajo nasprotniki svojo politiko zelo prikrivati, je to za nas tembolj občutno. Naši nasprotniki prav dobro vedo, da smo predstraža Slovanstva (tako je!) in jim je, če pade ta, odprta pot do Jadranskega morja, v katerem že danes vidijo plavati svoje sree. (Burna veselost.) Vemo, kam smo postavljeni! Od Boga smo postavljeni kot živi mejniki slovenske zemlje. Vajeni smo boja. Smo pa tudi izurjeni v boju, manjkajo nam le moči. Kdor se boja ne boji, se zmage veseli. Danes je prvi dan, da smemo upati na zboljšanje Slovanstva na jugu kakor tudi Slovanstva v Avstriji. Pozdravljam vas vse, ki ste se danes zbrali na tem velepomembnem shodu, in vesel sem dneva, ki ga je doživelo moje oko. Pozdravljam vas v imenu „Katol.-političnega društva za Slovence na Koroškem“, pozdravljam vas kot poslanec vaših koroških bratov. (Viharno ploskanje.) Vzajemnost slovanska se je začela udeleževati, misli in besede naših pesnikov in politikov so začele postajati meso in kri, in povem vam, da se današnjega dneva celovški zmaj strašno boji. (Veselost.) Ta strah pa ne bo ostal v Celovcu, ampak bo segal dalje, dalje proti severu in bo prišel celo na cesarski Dunaj, če že ni tam. (Veselost.) Jaz mislim, da se veliko ne motim, če slutim, da je ta strah v pravem trenutku postal na dnevni red gališkega deželnega zbora ono volilno reformo, ki je preprečila, da nas naš vrli Stapinski, kojega zlato dušo poznam tako dobro, kakor vlado, ni mogel obiskati. (Tako je!) Slovani si danes ne podajamo samo rok, ampak tudi srca za večno zvezo. Smatram današnji dan za slovanski zakon v Avstriji. Upam, da ta dan ne bo ostal samo v ustih in srcih, ampak da se bo tudi kazal v dejanju. Nasprotniki se nas začenjajo bati. Dosihmal se nas niso bali, ker drug drugega nismo poznali. Začetek spoznanja je današnji dan, je ustanovitev Vseslovenske Ljudske Stranke, ki jo v imenu vseh koroških Slovencev iz dna srca pozdravljam. (Našemu dolgoletnemu, neomahljivemu boritelju za naše pravice, ki ga ne iztrgajo našemu kmetu ljudstvu iz src nobene podle laži nasprotnikov in tudi ne grda agitacija slovenskih liberalcev, so priredili zborovalci ponovno prisrčne ovacije.)

Besedo dobi podpredsednik hrvatske „Seljačke pučke stranke“, kmet

#### Jalžabetič.

Z galerije sipljejo nanj cvetke. Govornik se spominja časov, ko je občeval s slovenskimi kmeti v hrvatskih šumah in kot vojak. Pozna slovenskega kmeta, in naglašati mora, da so interesi slovenskega kmeta slični težnjam hrvatskega. Slovenci se že zavedajo svojih pravic, Hrvatje še niso tako srečni. Hrvatski kmet se hoče rešiti okov. (Živio!) Da to dosežejo, je treba zblizanja Slovencev in Hrvatov. (Tako je!) Dosedaj nimamo pojmov drug o drugem. Treba je najprej gospodarske pomoči, ker politični napredek brez gospodarskega je nemogoč. Prosi moralne podpore od Slovencev. Če se te nade izpolnijo, bo slovenski narod zedinjen s hrvatskim v avstrijski državi. (Navdušeno odobravanje.)

Za S. L. S. pozdravi poslanec

#### Demšar

v krasni kranjski narodni noši v navdušenih besedah tovariše kmete iz slovenskih dežel. Toliko slovenskih kmetov od zadnjega katoliškega shoda ni videla bela Ljubljana. Kranjski kmet je že precej trden, trdnjše pa še bodo stali kmetje v zedinjeni Sloveniji. Naš kmet zavzema že sedaj odlično mesto, kakor poje Koseski: „Kdo je mar? Pogumne korenine je slovenski oratar!“ (Na govornika se vsujejo cvetke, dvorana pa zagrmí živio-klicev.)

Predsednik podeli besedo poslancu

#### Berbuču,

ki ga občinstvo pozdravi s frenetičnim ploskanjem kot zastopnika zmagoslavne goriške S. L. S. Govornik prinaša pozdrave od bregov Soče, kjer bijejo z zunanjimi in notranjimi sovražniki ljute boje. Pri zadnjih volitvah se je pokazalo, da je dobro, pošteno slovensko ljudstvo v taboru S. L. S. (Ploskanje.) Nadeja se, da bodo prišli v ta tabor

tudi zaslepljeni. V taki združitvi je zmaga. Bog živi V. L. S. (Viharni živio-klici!)

Za poslancem Berbučem stopi na oder štajerski poslanec

#### dr. Korošec.

Vrlega voditelja štajerskih Slovencev, ki je z vstopom v štajerski deželni zbor prinesel za Slovence tudi novo življenje v zbornico, so pozdravili navzoči z viharnim ploskanjem, dame na galeriji pa s cvetjem. Govornik pozdravlja v imenu štajerskih somišljenikov: Kot del nadarjenega slovenskega naroda smo sledili pristašem S. L. S. na Kranjskem. Videli smo boje in smo šli sami v boj. Videli smo pomesti nasprotnike, in pomedli smo ž njimi sami. (Viharno odobravanje.) Videli smo poslance S. L. S. v kranjskem deželnem zboru odločne in pogumne, in šli smo tudi pogumno naprej in se nismo nikogar bali. (Živio-klici!) Ko je naš vodja dr. Šusteršič v državnem zboru (ploskanje) dvignil našo zastavo in rekel: za menoj!, se štajerski poslanci nismo pomišljevali, ampak smo šli za njim. V delu in bojih gremo z vami in z vami upamo na zmago. (Viharno odobravanje.)

Ko prečita dr. Rožič brzojavne pozdrave, vseh okrog 70, nastopi poslanec

#### dr. Krek,

da utemelji svoj predlog za ustanovitev Vseslovenske Ljudske Stranke. Idealnemu jugoslovanskemu politiku priredijo zborovalci prisrčno ovacijo. Krasno utemeljuje nato govornik ustanovitev V. L. S., mnogokrat prekinjen od vznešenega ploskanja. (Govor objavimo prihodnjic.)

#### Dr. Breje

da na glasovanje predlog dr. Kreka. 4000 rok se dvigne. Za hip — svečana tihota, koji takoj sledi urnebesno ploskanje in navdušeno vzklikanje: Živela Vseslovenska Ljudska Stranka!

Dr. Breje: Izjavljam, da je Vseslovenska Ljudska Stranka ustanovljena. (Ponovno vzklikanje.) Mislim, da je ta trenutek presvečan, da bi temu navdušenju sledilo še kako zborovanje. Mislim, da ne moremo bolje končati, nego da gremo brez vsakega nadaljnega posvetovanja vsak v svoj kraj in tam združeno delujemo! (Živio!) Ni treba tukaj poudarjati lojalnosti slovenskega naroda nasproti dinastiji. To smo dokazali Slovenci in Hrvatje na bojnih poljih na severu in jugu, kjer so prelivali slovenski in hrvatski bojovníki kri za našo ljubo domovino, za dinastijo in Avstrijo. Ne da bi nam bilo treba poudarjati to lojalnost, ker je lojalnost nasproti dinastiji vsakemu Slovincu že prirojena! (Ploskanje.) Ob tako slovesnem trenutku ne smemo pozabiti po starem našem programu: Vse za vero, dom cesarja! (Živio!) zastopnika naše presvitle vladarske hiše, o kateri upamo, da bo prej ali slej vladala tudi našemu končnemu cilju, naši združeni Jugoslaviji. Zato zakličimo presvitemu cesarju trikrat: Živio! (Gromoviti živio-klici!) Vendar se mi zdi, da ugovarjam svojim prejšnjim besedam v toliko, da stori Vseslovenska Ljudska Stranka prvi čin, da izreče svojim slovenskim državnim poslancem svoje neomajeno zaupanje.

Dolgotrajno ploskanje in klici: Živio naši poslanci! sledijo temu pozivu. S tem je ustanovni shod V. L. S. zaključen.

Pridružujemo se viharnim ovacijam in vznesenemu vzklikanju na ustanovnem shodu V. L. S. z vzklikom: Pozdravljena Vseslovenska Ljudska Stranka, ti rešilni čolnič naše bodočnosti!

## Slovensko šolsko društvo v Celovcu in družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

(Dalje.)

Tako smo od družbe sv. Cirila in Metoda vendar enkrat dobili jasen odgovor, a odgovor, kakršnega nismo pričakovali. Pa na jasnem smo bili, zavsem na jasnem kakor berač, kateriga so, prosečega prenočišča, pri zadnji hiši pognali v jasno noč, češ, poprašaj pri sosedovih — pri nas nimamo prostora.

Kaj začeti? Kam se nagniti? Ali naj opustimo nameravani šentjakovski zavod, oni zavod, o katerem je 2./11. 1904 popolnoma resnično pisal nekdo izmed vodstva družbe sv. Cirila in Metoda: „Z najglobljimi simpatijami pozdravljam vse Vaše napore za slovensko šentjakovsko šolo v Rožu... Ne Vašemu kraju samo — vsej Koroški bi bila važna ta pozicija: v izhodu dežele in zahodu dežele dve tako imenitni šoli — to bi slovenski Koroški bilo velevažnega momenta.“

Opustiti to šolo? Ne in zopet ne in stotisočkrat ne! Ne pa radi tega, ker ta šola je res to in bode to, za kar jo označujejo navedene besede; ne pa tudi radi tega, ker je v tem času zgradba šole bila kolikor toliko že zagotovljena — kajti imeli smo blizu 20.000 kron že zbranih, osem do

devet tisoč kron obljubljenih, vrhu tega pa še 60.000 kron zagotovljenega brezobrestnega posojila (o čemur je naše „Kat. polit. in gospodarsko društvo“ obvestilo družbo sv. C. in M. v dopisu dne 4./8. 1906, tedaj še pred odklonitvijo šole). Zato naprej do končnega cilja!

Dne 29./11. 1906 je „Kat. polit. in gospodarsko društvo“ v Celovcu sklenilo v odborovi seji, kateri so prisostvovali tudi nekateri zaupniki, neodborniki, da za Koroško ustanovimo svoje posebno „Slovensko šolsko društvo“, kakor nam je nasvetovala družba sv. Cirila in Metoda, in je imenovani družbi ta svoj sklep takoj naznanilo že dne 6./12. 1906 z dopisom sledeče vsebine:

„Katoliško-politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem“ je z ozirom na cenjeni dopis Vašega častitega vodstva z dne 9./11. (došel 16./11.) t. l. sklicalo na dan 29./11. t. l. odborovo sejo, h kateri je povabilo tudi nekaj zaupnikov z dežele, da se posvetuje o stališču, katero naj se zavzame po odklonitvi šentjakovske narodne šole od strani družbe sv. Cirila in Metoda.

Častito vodstvo družbe sv. C. in M. nam je zagotovilo za slučaj, da si ustanovimo lastno šolsko društvo, da bo to podjetje podpiralo po svojih najboljših močeh, ker slovenskih Korošcev noče pozabiti.“

Upoštevajoč to zagotovilo častitega družbinega vodstva smo po tehtnem vsestranskem preudarku sklenili ustanoviti svoje lastno šolsko društvo, ki naj bi zgradilo in vzdrževalo našo narodno šolo v Št. Jakobu v Rožu. Pri tem seveda nastane vprašanje, odkod naj dobiva društvo sredstev, da doseže svoj namen? Društvo bi bilo navezano v prvi vrsti na darove, nabrane v ta namen, in v drugi vrsti na redno podporo slavne družbe sv. Cirila in Metoda.

Da se pa izognemo že takoj v začetku vsem mogočim neprilikam, ki bi mogle nastati vsled ustanovitve našega lastnega šolskega društva, opozarjamo že naprej slavno družbo sv. Cirila in Metoda, da bi vsled ustanovitve domačega šolskega društva najbrž koroške družbine podružnice prestale delovati v smislu osrednjega društva v Ljubljani, ker bi ljudstvo rajši podpiralo domače društvo. S tem bi seveda tudi usahnili prispevki, ki jih dobiva osrednje društvo iz Koroške, kar bi moglo biti povod, da bi osrednje društvo zmanjšalo prispevek za velikovško narodno šolo, vsled česar bi se morala šola skrčevati razred za razredom morda do skrajnosti. Podpisano društvo pa je mnenja, da ste velikovška in šentjakovska šola enake važnosti za napredek Slovanstva na Koroškem, potem takem enako potrebni, ter hoče za slučaj, da se ustanovi posebno šolsko društvo na Koroškem, zagotoviti tudi nadaljni obstoj velikovške narodne šole v enakem obsegu, kakor ga ima sedaj.

Preudarivši vse mogočnosti, je sklenil odbor političnega društva vljudno prositi slavno družbo sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, da odgovori jasno, natančno, **obvezno** v najkrajšem času na sledeča vprašanja:

1. Koliko letne podpore da družba sv. Cirila in Metoda našemu šolskemu društvu, če vzdržuje še naprej sama velikovško šolo, naše društvo pa bi skrbelo za drugo šolstvo? Kateri letni prispevek bi dajala družba našemu šolskemu društvu, če to društvo vzdržuje šentjakovsko šolo a) kot popolno štirirazrednico z dvema paralelkama (dve moški učni moči)? b) kot štirirazrednico brez paralelk in moških učnih moči?

2. Koliko letne podpore da družba sv. Cirila in Metoda našemu šolskemu društvu, ako naše šolsko društvo prevzame tudi velikovško narodno šolo?

Ker je stvar zelo nujna, prosimo v resnici čim najhitrejšo rešitve, in odgovor bodi, kakor smo rekli, jasen, natančen in **obvezen**. Vsekako naj se stvar reši v prvi seji.“

Odgovor družbe sv. Cirila in Metoda se glasi: „Slavno Katoliško-politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem“ v Celovcu.

Z ozirom na Vašo cenjeno vlogo z dne 6./12. 1906 usojamo si, slavnemu društvu v smislu sklepa 178. vodstvene seje »Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani« z dne 19./12. 1906 javljati, da je obvezen odgovor v tako važni zadevi, kakor je prihodnja šentjakovska šola, nemogoč.

Čemu podobnemu bi morale biti pač temeljite ustne predobravnavne s strani novega »šolskega društva« in z naše strani.

Stalna letna naša podpora, kakor jo menite Vi, bi se pa sploh menda težko odločevala. Take stvari morajo pač oprte biti na rezervne zaklade, kojih naša družba sploh nima... .

Odličnim spoštovanjem beleži:

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda  
v Ljubljani, dne 14./1. 1907.“

Prvomestnik: Odbornik:  
Tomo Zupan l. r. Hudovernik l. r.



Zopet smo bili pod kapom in zdelo se je, da je sedaj konec vseh pogajanj. Vendar še nismo odjenjali. Bolje, da z družbo sv. Cirila in Metoda korakamo in delamo skupno, nego eden poleg drugega — ta misel nas je vodila in nagnila, da smo ustanovitev šolskega društva, katero smo sklenili že 29./11. 1906, le še odlagali od meseca do meseca. (Dalje sledi.)

Št. 4323/Praes.

## Poziv.

Pred šestimi leti sem se obrnil na dobrodelnost koroških prebivalcev, da bi se po nabiranju milodarov olajšala splošna beda, ki je nastala vsled povodnji leta 1903 v skoro vseh delih dežele.

Naša po uimah tolikokrat ogrožena dežela je bila zopet zadeta po pogubonosnih prirodnih dogodkih, katerih posledice so, če tudi niso krajevno tako razširjene kakor o priliki zadnje katastrofe, vendar posebno občutljivo zadele nekatere kraje naše domovine.

Najhujše upuščeno je obrežje reke Krke, ki se dosedaj ni štelu za posebno nevarno.

Ta reka je v krajih Reichenau, St. Lorenzen, Görzwinkel, Görzberg, Mitteregg, Zeidlitzdorf, Albeck in Sinitz napravila velikansko škodo; uničila je pota, ki jih morajo večinoma vzdrževati neimoviti občani, tako da prebivalci niti živeža ne morejo dovažati.

Ob srednjem toku Krke so posebno oškodovane občine Weitensfeld, Gurk in Strassburg, kjer so tudi večinoma uničeni mostovi in mnogo vodnih naprav.

Tudi v obrežnih občinah ob spodnjem toku Krke v političnem okraju celovškem se opazujejo ne male škode po povodnji.

Istotako prihajajo iz Zgornje Koroške poročila o žalostnem položaju prebivalcev nekaterih dolin.

Koberški in Trebinjski potok, ki se izteka v izliv Osojskega jezera, sta napravila znatno škodo; koberška cesta je na precejšnje daljino razdejana. Trebinjska ravnina, posebno Dobrice, hudo poškodovana, ravno tako občina Čajna in Smerče v političnem okraju beljaškem, Kleinkirchheim in Kaning v političnem okraju Špital.

Tudi v Ukvalh so zopet hudo poškodovane uravnalne zgradbe.

Ta navajanja ne morejo biti popolna, ker se škoda še poizveduje.

Gotovo pa je, da je velik del koroškega prebivalstva v svojem gospodarskem obstanku težko ogrožen in pogostoma skoro izročen pogubi, če velikodušna dobrodelnost ne olajša bede.

Pričakovana državna podpora in neznatna sredstva koroškega sklada za uime, ki tolikim nalogam sedaj še ni kos, ne bodo zadostovala, da bi donesla oškodovancem izdatno pomoč.

**Obračam se torej na velikodušnost koroškega prebivalstva s prošnjo, da olajša po milodarjih bedo prizadetih sodeželanov.**

**Darovi se sprejemajo pri političnih in duhovnih oblastih v deželi, kakor tudi pri predsedništvu deželne vlade; izkazovali se bodo v „Celovškem listu“.**

**Pomožni odbor, to je, odbor za koroški sklad za uime, pomnožen po zaupnikih iz oškodovanih delov dežele, bo stavil primerne predloge o uporabi dohajajočih darov.**

V Celovcu, dne 15. oktobra 1909.

C. kr. deželni predsednik:

**Robert baron Hein.**

## Narodnoobrambna enketeta v Ljubljani.

Od vseh slovenskih mej se sliši glas: „Meja gori! Narodni nasprotniki prodirajo na celi črti. Pomoč!“ In celo v osrčje slovenskih zemlja je stegnil sovražnik grabežljivo roko in naskočil naše najtrdnjše postojanke. Slovenci smo tarnali in tožili, pa resno se nismo oprijeli obrambnega dela na celi črti. Pač je prevzela to nalogo „Naša straža“, ki pa vsled pretežkega aparata v kljub najboljšim namenom ni mogla razviti svojega delovanja in je vsled tega zaspala. Da ustvarimo društvo, ki že ob svojem rojstvu ne bo nosilo v sebi smrtne kali, se je sklicala dne 16. t. m. v Ljubljano narodnoobrambna enketeta. Zbralo se je k tej enketi lepo število narodno delavnih mož. Po dolgi, zelo živahni debati, v kateri se je dalo obrambnemu društvu okostje, je bil izvoljen pripravljalni odbor z nalogo, da na podlagi rezultatov narodnoobrambne enquete izdela nadrobno pravila in skrbi za ustanovitev narodnoobrambnega društva.

## Koroške novice.

**Ali je to pošteno?** Matija Prosekar na Plešivcu je skočil javno v tabor „Korošca“ in je pri tej priliki svojo vest skusil z grdim sumničanjem olajšati. Pisal je v „Korošca“, ne da bi povedal, koga misli: „Vi ste pač vajeni, da se vam mora za vsako reč imenitno plačati.“ „Mir“ ga je na to pozval, naj prekliča ali pa svojo trditev dokaže. In sedaj je Prosekarju srce v hlače padlo. Namesto da bi mogočno nastopil in s prstom pokazal na tistega, ki ga je mislil, pa se skuša s praznimi publicami izmuzniti kakor človek, ki je bil na krivem potu zasačen. Pribijemo torej, da g. Prosekar svoje obdolžitve ne more dokazati. Kako ime tak človek zasluži, ki druge po nedolžnem obdoljuje, naj si Prosekar sam sebi pove. Taki možje so v „Korošcem“ taboru in tako je njihovo „narodno delovanje“.

**Razžaljeni gospod Bercé.** Gospodu Bercetu, ki je zaradi nedolžne opazke eks-župnik izpustil v „Korošcu“ dolgo klobaso zoper naš list in končno kar na splošno nam vsem skupaj zaklical, da smo narodni lenuhi in prodanci, je zadnji naš odgovor tako zaprl sapo, da je v „Slov. Narodu“ javno in slovesno izjavil, da ne mara odgovoriti, češ ker je razžaljen; to se pravi z drugimi besedami, da ne more odgovoriti. In ker ne more odgovoriti, naznanja strmečemu svetu, da se bo on, tajnik slovenske Ciril in Metodove družbe, ki si je na svoj prapor zapisala: pomoč slovenski meji! in ki je zlasti poudarjala, da ji je „tužni Korotan“ najbolj pri srcu, zatekel pred „celovške porotnike“. Gospod Bercé kliče torej zoper nas nemške nacionalce za sodnike v slovenski zadevi. Tako izgleda narodno delo ob meji. Živio, gospod Bercé!

**Odmevi vseslovenskega shoda.** V sredo po noči je vrgel nekdo v okno pisarne g. dr. Brejca debel kamen, ki je prebil obojno okno in zapustil v steni nasproti oknu globok vtisek. Pred stanovanjem so heil-bratci zapustili par kupčkov — s papirjem vred!

**Odbor Vseslovenske Ljudske Stranke** se je konstituiral: predsednik Fr. Šusteršič, 1. podpredsednik dr. Brejc, 2. podpredsednik dr. Gregorčič.

**Slovenci pozor! Šola se začne!** Točka 71. šolskega učnega reda pravi: „Die Kinder sind zur Liebe zum „angestammten Volksstamme“ zu erziehen.“ (Otroke mora vzgajati v ljubezni do lastnega naroda.) Da nemški učitelji to delajo, kaže heil-anje nemških otrok in njih samozavednost, s katero se nemški otroci ponašajo, rekoč: Ich bin ein Deutscher! (Jaz sem Nemeč!) Nemčurški učitelji delajo seveda v nasprotnem pomenu, ker učijo slovenske otroke nemščino hvalisati in častiti. Oni odvrčajo naše otroke „vom angestammten Volksstamm“. Zato toliko potrpic v slovenskem narodu! Kako je to tudi drugače mogoče, ker se otrok le v prvem letu učil slovensko suho branje; ker se nemčurškemu učitelju slovenščina le gnusi, zato ne ljubi razložiti berila in ostanje otroci brez zanimanja, mrzli. Vrhtega še pozabijo to, kar so se v prvem letu učili, v prihodnjih letih, ker se slovensko čitanje ne ponavlja in ne nadaljuje. Kako bo tedaj otrok ljubil svoj materni jezik, ker o njem nič ne ve, se ni učil spoznavati njegove zvoneče besede, njegove mile domače govorice. On ne pozna globoke miline slovenskega jezika, kateri ima pred nemščino velike prednosti. To napako moramo korenito odstraniti, sekuro na koren in ga brezobzirno presekat. Imamo zaradi slovenskega ponuka na naših šolah dva odloka. Prvi pravi, da se morajo otroci onih starišev, kateri zahtevajo, da dobivajo v treh urah na teden v slovenščini pouk, vpisati in poučevati — če sta prav samo dva otroka na celi šoli. Drug odlok pa pravi, da so vsi slovenski otroci dotične šole zavezani, slovenske ure obiskati in le tisti oproščeni, katerih stariši naravnost prosijo za oproščenje. Slovenski stariši, poprimite se za zdaj enkrat teh odlokov in zahtevajte, da se vašim otrokom ne odtegnejo določene ure. Zahtevajte to pismo, ker po tem potu vaš namen lažje dosežete in se ne razpustljate nobeni agitaciji.

**Koroški papež.** „Korošec“ postaja vedno bolj moder, pa tudi vedno bolj zloben. V zadnji številki trdi, da so volili v Prevaljah Grafenauerja tudi liberalci in socialdemokratje. Vsled tega očita našemu poslancu, da je preveč krščansk! Za počt! Psuje našega poslanca s „Koroški papež“. Na take gnusne napade je vsak odgovor nepotreben!

**Nered pri nemškonacionalnem gospodarstvu.** Vsem bo še v najboljšem spominu, kako grdo so obrekovali Nemci in nemškutarji bivšega župana g. Kobentarja v Št. Jakobu v Rožu, češ, da so v občinski blagajni manjkale velikanske svote. Napadali so posojilnico v Št. Jakobu v Rožu, ker bi bili radi imeli polom. „Fr. Stimmen“ in „Štajerc“ sta kar zahtevala, da se naj da Ko-

bentarja kar pod ključ. Našli pa so le nekatere pomote v računstvu. Že tedaj smo zahtevali, da deželni odbor naj pogleda v občino Vernberg, kjer je gospodaril celih 30 let „tajčgezinter“ Slovenec, nemškonacionalni državni, nazadnje samo še deželni poslanec Oraš. Vlada ščiti vedno nemškutarje. Zato tudi nihče ni hotel najti v občini Vernberg nereda. Seveda mi nismo smeli tako pisati, kakor so zaradi Št. Jakoba pisali nemškonacionalni listi in „Štajerc“. Nas bi vtaknili kratkomalo pod ključ. Tako so dali Orašu časa dovolj, urejevati občinske račune do novih volitev, pri katerih je naša stranka naredila Oraša za političnega mrliča. Na odločno zahtevo sedanjega slovenskega župana Vošpernika je deželni odbor šele sedaj poslal v Vernberg deželnega računovodjo Kagerja, ki se mu pa ni prav zelo ljubilo pregledovati računov. Župan je ostal neizprosen, in revizor je dognal, da je oddal Oraš občinsko blagajno s primanjkljajem do 7000 K. Akte je vzel potem pa — s seboj v Celovec, češ, da mora natančneje šele dognati! V Št. Jakobu je prišel revizor čez noč in mu ni bilo treba jemati računov s seboj v Celovec. Nemški listi, seveda tudi obrekljivi „Štajerc“, to pot molčijo kakor grob.

**Zopet „en krah“ v nemškonacionalnem taboru.** V Lipi na Zg. Koroškem je izginil tamonjski nemškonacionalni župan. Dunajski „Deutsches Volksblatt“ je poročal sledeče: Župan občine Lipa (Lind) je izginil, ker je prišel v konkurz. Dolga je 50.000 K, vrednost premoženja 10.000 K. Prišlo je pismo, da se hoče v Beljaku usmrtiti; sin in še nekdo drugi sta se takoj odpeljala, pa ga nista našla. Gorje, ko bi bil to Slovenec, ves rajh bi bil po koncu, in vrabci po strehah bi žvižgali, kako slabo da gospodarijo Slovani.

**Celovec.** (Windische Sachen können wir nicht brauchen.) Značilne besede iz ust komija neke tukajšnje trgovine. Ubogi zapeljani in zaslepljeni sin slovenske matere si je še štel v čast, pljuniti s tem svoji slovenski majki v obraz. Se li morda celovski trgovci, ki se našemu prebivalstvu znajo tako sladko dobrikati, tudi branijo slovenskega denarja?

**Podljubelj.** (Obletnica.) Ta teden je minilo leto, odkar smo postavili „Delavski dom“ in ga nameravali slovesno blagosloviti. Nekaterim borovelskim gospodom je šlo namreč to nasproti njihovim računom in zaganjali so se v mirno hišo kakor bi jo mislili požreti s streho vred. Čudno pri tem pa je dejstvo, da sta celo prireditelji s svojimi klici in grozljami prepredila tukajšnja zdravnik dr. Maurer (rodem Slovenec) in dr. Vetter. Prvi je klical nemške turnarje in na dom pošiljal po domače, drugi pa je klical razna društva na pomoč. Samo en dan je prišlo več kot 200 bojnih oklicev iz njegove hiše na pošto in dalje po svetu. Škoda, da nista ta gospoda kje na pruski meji, se jima vsaj ne bi trebalo s slovenskim denarjem toliko jeziti, ki ga zdaj jemljeta od slovenskih bolnikov ali od njihovih „erbov“. Okrajni glavar, ki je vedno v skrbeh za nas Slovence, nam je prireditelji prepovedal in zoper nemške tolovaje poslal še 62 žandarjev na pomoč. Tudi on je namreč mislil, da bo v vsako krčmo prišlo 500 nemških telovadcev, kakor je bilo napovedano od dr. Maurerja, in da bode pilije (puškarje) iz Borovelj, ki so ta dan okoli Podljubelja, 70 po številu, lovili in streljali kakor da bi bila vojska, vse Slovence s korenem vred iztrebili iz Podljubelja. Pametniši se vda, smo si mislili mi in ta dan zaprli „Dom“. Niti c. kr. okrajni glavar, ki je z avtomobilom prišel gledat iz Celovca, ni mogel notri, ker vrata so bila zaklenjena, ključ pa je nekdo nosil v žepu. Pripravljani smo bili na celo šumo nemških lačenbergarjev, a strah je bil popolnoma neopravičen. Žandar, ki je čakal demonstrante na postaji, je častniku „pokorno“, javil da je „vsega“ skupaj, to je mož, mlečnozobih fantov, žensk in majhnega drobiža 130. In ti so prišli potem v Podljubelj poparjeni in pobiti kakor neke vrste žival, če jo kdo polije z mrzlo vodo. Vse je bilo tiho in mirno, le eden je izvil pritajen „haj!“ iz sebe ko je marširal mimo hiše, pa ga je sosed krepko sunil v rebra in očetovsko pomiril: „Eh holc Maul“ in mož je vtihnil. Nek drug pa je vprašal tukajšnjega domačina, ki je hodil med njimi in poslušal bojne pogovore: „Kaj iščemo pravzaprav tukaj?“ On pa mu je odgovoril ravno tako duhovito: „Pamet“. Ošli so tiho. Štirinajst dni nato pa smo ga otvorili v popolnem miru, govorili navdušene govore in peli krasne pesmi. Navdušenja ni bilo ne konca ne kraja, ko je g. provizor Janko Arnuš kot prvi govornik v tej rožanski trdnjavi slovesno naglašal, da nam bo ta hiša narodno ognjišče in trdnjava, kjer se bomo ogrevali za svete narodne svetinje in jih branili do zadnjega moža. Od tega časa pa se v tej hiši popolnoma mirno razvija jnit našega

Priporočamo našim gospodinjam **pravi** :FRANCKOV: kavni pridatek iz zagrebške tovarne.



družbenega življenja; nemoteni prirejamo naše shode, tombolo, gledališke igre in veselice. Posebno v prirejanju gledaliških iger so naši mladi prišli že na neki glas. Število občudovalcev raste od igre do igre. Od otvoritve do zdaj so priredili že te igre: „Požigalčeva hči“, „Eno uro doktor“, „Jabolčna potica“, „Čašica kave“, „Simplicij Žolna“, „Kmet in fotograf“, „V krvi“, „V Ljubljano jo dajmo“ in „Cigani“. Hiša je postavljena in tudi svoj namen do pičice spolnjuje. Ko bi bila tudi že plačana! Bratje Slovenci, delajmo kakor se trudijo naši nasprotniki za „Otroški vrtec v Borovljah!“ Učitelj Strein, znan zagrizenec, je letos čez 1000 kron prinesel iz Nizjega Avstrijskega. Kaka luknja bi se zamašila, če bi nam kdo toliko prinesel! Namesto grobnih vencev pošiljajo denar za nemški „Schulverein“. Ne bi mogli tudi mi tako storiti? V nedeljo se bo predstavljala v Celovcu igra v prid našega zadolženega doma. Na stotine bo tam prišlo vrlih narodnjakov skupaj. Tukaj jih že rotimo: Vsak si naj pritrga vsaj eno „ta dolgo“ ali en vrček piva in vrčev nabiralnik našega doma, ki bo tamkaj na razpolago in dobili bomo lepo svoto na lahek način! Živela slovenska požrtvovalnost!

**St. Jakob v Rožu.** Nadučitelj Gornik kaj rad zabavlja čez slovensko šolo, svojo pa hvali kakor žid svojo robo. Parkrat je že na shodih trdil, da iz lastne izkušnje ve, da so slovenske šole za nič, češ da je tudi on hodil v tako šolo in se je v nji naučil samo tri besede nemški, če se še prav spominjamo: „Löffel, Gabel in Messer.“ Informirali smo se o tej zadevi ter smo zvedeli iz zanesljivega vira, da je Gornik obiskoval ljudsko šolo v Libučah, ki je utrakvistična, in nekaj časa tudi ljudsko šolo v Pliberku, ki je nemška. S tem torej, da se je v utrakvistični šoli v Libučah in v nemški šoli v Pliberku naučil samo tri besede nemški, hoče Gornik dokazati, da so šole s slovenskim učnim jezikom za nič!! Za počt! Gospodine Gornik, vi pa znate — farbatii svoje podrepnike!

**Iz velikovškega okraja.** Pot me je peljala slučajno skozi neko vas velikovškega okraja, v kateri sta župnijski urad in šola. Bilo je v ponedeljek, tedaj delavni dan. Zunaj vasi se mi je nudil pretresljiv prizor. Ob poti na trati zagledam pet mladih fantov, katerih še nobeden ni bil 24 let star. Dva od njih sta ležala na obrazih, ki so bili blede kot stena, molela sta vse štiri od sebe; bila sta namreč popolnoma pijana. Drugi trije so sedeli na trati in podajali drug drugemu pollitersko steklenico z žganjem. Bili so od žganja že tako omočeni, da niso nič bolj neumno gledali name, kot živina ki se je v bližini pasla. Srce se mi je skrčilo, ko sem se vprašal, kaj bo enkrat iz te mladine? Radoveden sem bil, kaj je vzrok tako žalostnih razmer. Ljudje so mi povedali, da v vasi ni nobene gostilne, pač pa je prodajalna za žganje v zaprtih posodah. Za gostilniško obrt se potegujeta dva posestnika, toda okr. glavarstvo pač trpi prodajo žganja, gostilne pa ne da nobenemu. V vasi je nemškutarski učitelj, o katerem se pripoveduje, da plačuje mladim fantom žganje, da si jih pridobi na svojo stran. Natančnejši podatki so vedno na razpolago. Slovence ponemčiti je težko delo tudi za nemškutarskega učitelja. Najpriprostejši pripomoček se jih znebiti je — potopiti jih v žganju.

**Železna Kapla.** Slov. kršč. izobraževalno društvo se „Zvezi“ v Celovcu iskreno zahvaljuje za darovane lepe knjige, kakoršnih je naša knjižnica dosedaj živo pogrešala. Sedaj, ko pridejo dolgi večeri in zimski dnevi, pridno segajte po zabavnemu in poučnemu berilu, ki ga obilo hrani naša knjižnica!

**Velikovec.** (Slepci.) Res skrajno žalostne so razmere na naši obrtni šoli, v kateri se začena poduk za prvi in drugi razred ob nedeljah dopoldne že ob 8. uri in traja do 12. ure in tako noben teh učencev ne more v cerkev. Ali ni to grozno, da se po mestih itak že izprijeno mladino na ta način siloma iztrga cerkvi? Celih sedem mesecev ne morejo k božji službi. To vendar ni več katoliško. Zakaj se poduk ne začena ob 9. uri? Tako bi se lahko vsi udeležili prve maše. Našim mestnim očetom je seveda bolj po volji, da grede fantje namesto v cerkev v šolo. Stariše velikovške okolice svarimo, da svoje prej dobro vzgojene sinove ne pošiljajo v teh razmerah v Velikovec, ako se razmere ne zboljšajo.

**Podkloster.** (Vprašanje.) Gospod Simon Michor, naš poslanec! Ali je to res, da ste tudi Vi podpisali oni famozni predlog, po katerem se Celovec ne sme imenovati več po slovensko in po katerem bi mi Slovenci izgubili pravico do glavnega mesta? Gospod Michor, ali še veste, kaj ste govorili na shodu v našem kraju? Vi ste nam dali svojo moško in častno besedo, da hočete biti tolerantni in pravični in da ste tudi Vi — Slovenec. S tem ste

nas prevarili, da je veliko od nas dalo Vam svoj glas — slovenski glas. In že v prvi seji se tako obnašate? Gospod Michor, zapomnite si: vsled hudovitega nemškega navala smo tudi mi inteligentni kmetje začeli zbuhati se in sklenili, da ne zatajimo svojega materinega jezika in ne prodamo svoje domovine. Celovec je bil pred tisoč leti Celovec in bo čez tisoč let tudi še Celovec, in slovenska Koroška ostane slovenska bolj nego je bila. Gospod Michor, mi Vas ne prosimo, ampak zahtevamo od Vas, da se držite Vaše častne in moške besede in da — ako je res — prekličete svoj podpis pri omenjenem predlogu. *Zavedni kmetje.*

**Velikovec.** (Slovenski denar smrdi.) Neki uslužbenec tukajšnjega trgovca Štravs nosisjo nemške znake in zmerjajo ljudi kar na ulicah z bindišarji. Za enkrat samo to!

**Mohlče.** Žalostno so peli naši zvonovi dne 14. t. m., ker smo spremili k zadnjemu počitku 21letnega mladeniča Franca Podgornika; trpel je že od spomladi sem na sušici, dokler ga ni spravila v prerani grob. N. p. v m.! A še večja splošna žalost je zavladala v naši župniji zadnje dni, ker so nas ravno tistega dne zapustili toli ljubljani provizor č. g. Fric Malgaj ter te preselili k sv. Križu na Peravo pri Beljaku. Ostanajo nam v blagem spominu.

## Darovi.

### Za podljudeljski „Delavski dom“:

116—117. Gosp. Franc Kolarič, mestni župnik v Celovcu	K 10—
118. G. Čarek iz Celovca	„ 5—
119—120. Msgr. g. dekan Držanič v Smohorju	„ 10—
121—124. G. Martin Krejčí, župnik v Kortah	„ 20—
125—126. G. Fr. Premru, župnik v Možici	„ 10—
127—128. G. prošt M. Randl	„ 10—
Župnik g. Jožef Kukačka	„ 1—

## Društveno gibanje.

**Podporno društvo za slovenske dijake Koroške v Celovcu** ima v sredo, dne 27. oktobra, svoj IV. občni zbor ob 5. uri popoldne v sobi družbe sv. Mohorja.

**Železna Kapla.** Naše slov.-kršč. izobraževalno društvo je moralo svoje mesečno zborovanje preložiti zaradi nepričakovanih ovir. Zborovanje se torej vrši v nedeljo, 24. vinotoka, po drugi sv. maši v gornjih prostorih Boštejeve gostilne. Domači pevski zbor bo skrbel za lepo petje. Prijatelje, sosede in domačine vabi k obilni udeležbi *društveni odbor.*

## Književnost in umetnost.

**Vseslovanska slovnica.** Med vsemi Slovani delajo najbolj Čehi na to, da spoznavajo praktično druge slovanske jezike. Važen korak je storil v tem zmislu g. Venceslav Hrubý, c. kr. sodnijski nadsvetnik, ki je izdal l. 1904. v Pragi praktično primerjajočo slovnico slovanskih jezikov (Praktická rukojeť srovnávací jazykův slovanských). Ta knjiga se je v kratkem češkemu občinstvu priljubila in tudi drugi Slovani so začeli popraševati po njej. Pisatelj se je tedaj odločil, tako primerjajočo slovnico tudi v nemškem jeziku izdati in jo kolikor mogoče na praktično stališče postaviti. Tako je prišla v Hartlebenovi zalogi na Dunaju letos na svetlo knjiga: „Vergleichende Grammatik der Slavischen Sprachen“ (str. 184 v 8<sup>o</sup>, cena 2:20 K). V prvi vrsti se ozira ta slovnica na slovanske jezike, ki so v naši državi navadni: na češki, poljski, ruski, slovenski in srbohrvatski jezik; o bolgarskem in lužičkosrbskem jeziku se razpravlja v posebnem dodatku. Pisatelj se postavlja v svoji metodi zgolj na praktično stališče in izkuša na raznih slovanskih berilih in besednih skupinah pokazati razlike v glasoslovlju, v oblikah in v skladnji slovanskih jezikov. V tem oziru je knjiga zanimiva ter bode zelo pospeševala medsebojno poznavanje slovanskih narečij. Kdor se torej zanima za slovanske jezike ter hoče na lahek način spoznavati njih razlike, temu bôdi knjiga priporočena. (Hartleben, Dunaj, I., Seilerstätte 19.) J. S.

**Nagrobnice.** Uredil Fr. Marolt, učitelj. Drugi premenjeni natis. Izdala in založila „Katoliška Bukvarna“ v Ljubljani. Cena lično vezani knjigi 2 K 40 vin.

**Poglavje o govedoreji na Kranjskem** je naslov XI. zvezku kmetijske knjižnice, ki jo izdaja c. kr. kmetijska družba kranjska in ki je ravno kar izšel. Novoizišli zvezek, ki ga je spisal družbeni ravnatelj Gustav Pirč, je zbirka spisov, ki so bili ravnokar objavljeni v „Kmetovalcu“ glede vprašanja, s katero tujo pasmo je požlahtnjevati našo domačo goved. Pisatelj utemeljuje

prednost simodolske pasme za Kranjsko, ne da bi se izključno le za te pasme zavzemal, pač pa odločno govori proti porabi pomurske pasme ter je istotako odločno za rabo zlahtnih planinskih pasem, naj bodo sive ali lisaste, samo da resnično omogočijo zboljšanje domače pasme. Knjižica, ki vsebuje tudi praktične mišljaje za zboljšanje naše govede, se dobiva pri kmetijski družbi po 25 vin. s poštnino vred (denar je naprej poslati, in sicer najceneje v poštinih znamkah). Ta cena pa velja le za družbene ude, za druge in v knjigotržtvu stane 30 vin. brez poštnine.

**„Zgodovina novejšega slovenskega slovstva.“** I. del od Pohlina do Prešerna. Spisal profesor Ivan Grafenauer. — To je knjiga, ki jo je dosedaj dijak in vsak izobraženec pogrešal kot vsakdanji kruh. Z Grafenauerjevo Zgodovino smo dobili izvrstno pomožno knjigo, ki bo dijaku in profesorju dobro služila, zlasti ker je že tako prirojena, da lahko ustreza šolskim namenom in je potrjena s sijajnim izpričevalom praktičnih izkušenj, ki si jih je nabral gosp. profesor, ko je predaval v višjih razredih slovstveno zgodovino. A ne le na dijaški polici bi morala ležati „Zgodovina novejšega slovenskega slovstva“, temveč na mizi vsakega izobraženca; večina našega inteligentnega občinstva se je zbalala obširnosti in letopisnega značaja Glaserjeve slovstvene zgodovine, vsled česar je med našim izobraženstvom veliko premalo slovstveno-zgodovinskega znanja. A sedaj, ko smo dobili Grafenauerjevo zgodovino, ne veljajo več zgovori: narodni ponos, slovenska zavest terja svoje pravice! Z lahkoto in naslado bo prelistal čitatelj to knjigo, brez truda, a z velikim pridom, ker je pisana z ostrim, prodirajočim pogledom na širjavo in globino. Z mirno, prepričevalno zmernostjo strogega znanstvenika zasleduje gosp. profesor tihe struje naše slovstvene preteklosti — poglavje o slovenski romantiki je klasično — a ob enem govori s fino, vzgajajočo in dvigajočo tendenco, tako da se čitatelju, ko obrne zadnjo stran, izvije vzdih: res je in prav je, da je res! — Knjiga je izšla v zalogi „Katoliške Bukvarne v Ljubljani“ in velja samo K 2—, trdo vezana K 2:50, po pošti 20 vin. več; ta nizka cena omogočuje vsakomur, da si knjigo nabavi.

Priporočujemo našim družinam  
**Kolinsko cikorijo.**

## Kaj je novega po svetu.

### Soproga prestolonaslednika — vojvodinja.

Kneginji Zofiji Hohenberg, soprogi prestolonaslednika vojvoda Franc Ferdinanda, je podelilo Nj. Veličanstvo povodom svojega imendana, dne 4. t. m., čast vojvodinje z dostavkom „Visokost“. Naslov še ni prešel na njiju otroke, pač pa se upa, da se to zgodi v doglednem času. Otroci so: 10letna princezinja Zofija, 7letni princ Maksimilijan in 4<sup>1</sup>/<sub>2</sub>letni princ Ernest.

**Najboljši in najtemeljitejši način pranja,** pri majhnem trudu in najboljšem uspehu, je sedeči: V vodo za namakanje (vode se vzame samo toliko, da je perilo ravno pokrito) se vlije toliko perilnega izvlečka „Dika žen“, da se pri mešanju močno peni. Izpira se perilo drugega jutra najuspešnejše v „Schichtovi“ milnici. Pred kuhanjem se perilo dobro izplakne najprej v gorke in potem v mrzli vodi. Vodi, v kateri se ima perilo kuhati, se uspešno prida nekoliko „Schichtovega mila“ ali perilnega izvlečka „Dika žen“. Jako važno je, da se potem perilo prav skrbno pri večkratni menjavi vode tako dolgo izplakuje, da ostane nazadnje voda čista.

**Dunajsko vseučilišče** utegne tekoči zimski tečaj šteti med svoje redne slušatelje po starosti v Avstriji najstarejšega. Omenjeni je 68letni g. Franc Bradel, župnik v pok. Po 42 letih dušnega pastirstva, od katerih je nepretrganih 36 let prebil kot župnik v Tribuswinkelu pri Badnu na Nižje Avstrijskem, se je vpisal kot reden slušatelj v pravni oddelek, da se ogne brezdelnosti. Sivi starček daje mladini s tem lep zgled, da je treba vsakomur v svojem bitu marljiv in delaven! — Dosedanja edina ženska učiteljska moč na tem vseučilišču, gspđ. dr. Richter, učiteljica angleščine, dobila je z začetkom tekočega tečaja — tovarišico. Naučno ministrstvo je namreč potrdilo dvorno igralko, gospo Olgo Lewinsky-Prech-eisen kot lektorico za umetnost predavanja.

**Za otroke**  
**Kufeke**  
**in odrasle.**  
Izvrstna hrana za zdrave in slabotne otroke vsake starosti, kateri so v razvoju zaostali. Pospešuje rast mišičevja in kosti. Zadržuje in odstranjuje kakor nobena druga stvar drisko, bruhanje, črevesni katar itd.

**Službo voditelja na podkovski šoli** c. kr. kmetijske družbe kranjske razpisuje ravnokar



družbeni glavni odbor v Ljubljani, kamor je do 20. novembra t. l. poslati prošnje, opremljene s pričali. Reflektira se le na diplomiranega živinozdravnika, ki je popolnoma več slovenskega jezika. Letna plača in drugi prejemki se uredijo po dogovoru.

**Izrodki hvalisane „nemške kulture“.** Nemškemu listu „N. W. Tgbl.“ se brzojavlja iz Beroлина, da se je začetkom minulega tedna vršila v okraju Furth na Nemškem „ovset“. Tekom gostovanja so se napiti gostje med seboj krvavo stepili. Da so se lažje gibali, so pretepači zapustili obednico ter se podali na dvorišče tiste gostilne. Drugi pametnejši gostje so iz hišnega pomola v prvem nadstropju skušali vročekrvneže z vso svojo zgovornostjo pomiriti. Pa nakrat se veranda odtrga in vsi zgoraj stoječi padejo z veliko silo na tla. Konec je bil, da so odnesli tri mrličje in več ranjencev. — Ne smemo vsakogar po enem kopitu soditi, a to pa smemo reči, da med pošteniim slovenskim ljudstvom pač ne vemo zabeležiti slučaja, da bi bilo prišlo na ženitovanju do krvavega mesarjenja z noži. (Vsekakor se morajo izvzeti še zapeljane poturicešnoparji iz „Štajerčevega“ tabora; toda ljudje te vrste v kljub slovenski krvi ne spadajo med „poštene Slovence“. Op. ured.) — Drug škandalozno-značilen slučaj beremo v „D. Vksbl.“ od dne 2. t. m. Pred tremi tedni so se vojaki povodom orožnih vaj mudili tudi v Spittelu v Lotaringiji. V pozni večerni uri je nek enoletni prostovoljec došel v boljše gostilno, kjer se z navzočimi gosti nekoliko sporeče. Končno prostovoljec zaradi tega zapusti gostilno. Na potu domov ga zločinci napadejo ter mu odrežejo nos in ušesa. Vsled teh ran je čez nekaj dni izdihnil. Zapri so v Spittelu več oseb, katere sumijo tega zlobnega čina. — Posneli smo ti dve vesti izrecno iz nemškonacionalnih listov, ki smo jih tudi navedli. Dobro vemo, da se malopridneži najdejo povsod in v vsakem kraju. Vendar pa hočemo s tem zavrniti tisto brezmejno pobalinsko nemško drznost, ki tako rada vpije v svet: Slovinci so pretepači, so šnoparji, so ubijalci itd. Le nemško-narodovci so zgled svetovne kulture in nedosežnih čednosti. Kdo še ni izkusil sličnih, četudi milejših, a vendar neupravičenih napadov na lastnem telesu? Ex ore tuo te iudico!

### Kupujte vžigalice v korist obmejnih Slovencev!

Naslov: „Gospodarska zveza“ v Ljubljani.

### Tržne cene v Celovcu

14. vinotoka 1909 po uradnem razglasu:

B l a g o	100 kg				80 litrov (biren)		
	od		do		K	v	
	K	v	K	v			
Pšenica . . . . .	—	—	—	—	—	—	
Rž . . . . .	20	—	20	68	11	71	
Ječmen . . . . .	—	—	18	75	9	—	
Ajda . . . . .	—	—	17	64	5	84	
Oves . . . . .	—	—	—	—	—	—	
Proso . . . . .	—	—	31	74	20	—	
Pšeno . . . . .	—	—	—	—	—	—	
Turščica . . . . .	—	—	—	—	—	—	
Leča . . . . .	—	—	—	—	—	—	
Rižola rdeča . . . . .	—	—	4	88	2	20	
Repica (krompir) . . . . .	—	—	—	—	—	—	
Deteljno seme . . . . .	—	—	—	—	—	—	
Seno, sladko . . . . .	10	—	12	—	—	—	
„ kisló . . . . .	7	—	10	—	—	—	
Slama . . . . .	7	—	9	—	—	—	
Zelnate glave po 100 kosov	—	—	—	—	—	—	
Repa, ena vreča . . . . .	—	—	—	—	—	—	
Mleko, 1 liter . . . . .	—	24	—	26	—	—	
Smetana, 1 „ . . . . .	—	60	1	20	—	—	
Maslo (goveje), 1 kg . . . . .	2	60	2	80	—	—	
Surovo maslo (putar), 1 „ . . . . .	2	60	3	20	—	—	
Slanina (špeh), povoj., 1 „ . . . . .	2	20	2	40	—	—	
„ surova, 1 „ . . . . .	1	60	1	70	—	—	
Svinjska mast . . . . .	1	80	1	90	—	—	
Jajca, 1 par . . . . .	—	—	—	20	—	—	
Piščeta, 1 „ . . . . .	2	—	2	40	—	—	
Race . . . . .	3	—	4	—	—	—	
Kopuni, 1 „ . . . . .	—	—	—	—	—	—	
30 cm drva, trda, 1 m <sup>3</sup> . . . . .	3	20	3	60	—	—	
80 „ „ mehka, 1 „ . . . . .	2	80	3	20	—	—	
Živina	Počrez	100 kilogramov				Priginalo	Prodalo
		žive vage		zaklana			
		od	do	od	do		
		v k r o n a h					
Konji . . . . .	—	—	—	—	—	—	—
Biki . . . . .	150	—	—	—	—	1	1
Voli, pitani . . . . .	510	—	—	—	—	1	1
„ za vožnjo . . . . .	380	—	—	—	—	6	2
Junci . . . . .	240	—	—	—	—	2	1
Krave . . . . .	120	410	—	—	—	64	24
Telice . . . . .	200	260	—	—	—	4	2
Svinje, pitane . . . . .	—	—	140	150	—	15	15
Praseta, plemena . . . . .	18	60	—	—	—	220	146
Ovce . . . . .	—	—	—	—	—	—	—

## Mag. pharm. E. Koželj

vljudno naznanja sl. občinstvu

# otvoritev lekarne na Jesenicah

na Gorenjskem.

Rojaki, spominjajte se podljubeljskega „Delavskega doma“.

### Vabilo.

Ker na dne 17. oktobra 1909 ob 3. uri popoldne sklicani občni zbor „Hranilnice in posojilnice na Djekšah“, registrovane zadruge z neomejeno zavezo, vsled premale udeležbe ni bil sklepčen, sklicuje se na

**dne 2. novembra 1909 predpoldne ob 9. uri**

na istem prostoru, ob isti uri in z istim dnevnim redom, kateri bode sklepal brezpogojno ne glede na število došlih članov.

Djekše, dne 18. okt. 1909. Odbor.

### Redka prilika

Nakupil sem od pogorele tovarne celo zalogo nekoliko skvarjenih težkih

#### flanelovih odev

najnovejših vzorcev, na katerih je opaziti docela neznatne, komaj vidne madeže od vode, in jih pošiljam 3 komade za 9 kron na izbiro. Odeje so primerne za vsako boljše gospodinjstvo za pokrivanje postelj in oseb ter so zelo tople in mehke in dolge čez 180 cm.

**Oton Bekera** odsluženi c. kr. nadzornik fin. straže, Nachod, Češko.

A 354/9

14

### Prostovoljna sodnijska dražba posestva.

Pri c. kr. okrajnem sodišču v Velikovecu se na prošnjo dedičev po Janezu Glaboniat p. d. Verniku v Kneži prodajo na javni dražbi k njegovi zapuščini spadajoče premičnine, kakor tudi

**Vernikova kmetija v Zgornji Kneži,** vl. št. 13, kat. obč. Kneža. Slednja meri 26 ha 42 a 66 m<sup>2</sup>, se rabi lahko tudi kot pašno posestvo in se bo izklicalo za 13.000 kron; jamščina znaša 1300 kron. Najvišji ponudek je od dneva dražbe obrestovati po 5% in po eno tretjino po vsakih treh mesecih od dneva domika pri tukajšnjem sodišču vplačati.

Zdražitelj more prevzeti tabularne terjatve v znesku 2909 K 71 vin. na račun najvišjega ponudka. Premičnine se bodo le za cenilno vrednost ali nad njo proti takojšnjemu plačilu oddale.

**Dražba se vrši v torek, dne 26. oktobra 1909, predpoldne ob 10. uri, na licu mesta v Zgornji Kneži št. 24.**

Ponudbe pod izklicno ceno se ne bodo sprejemale.

Na posestvu zavarovanim upnikom se njihove zastavne pravice pridržavajo ne glede na prodajno ceno.

Pogoji o rokih in kraju plačila itd. se lahko vpogledajo pri tukajšnji sodnji.

**C. kr. okrajno sodišče Velikovec, odd. I.,** dne 13. oktobra 1909.

Gallinger, l. r.

**Loterijske številke 16. oktobra 1909:**

Gradec	72	85	80	46	14
Dunaj	11	66	45	79	51

### Največja trgovina te stroke v Celovcu.

**Modnega in manufakturnega, tu- in inozemskega blaga, vedno najnovejši izbor.**

Zaloga je stalno v vrednosti ¼ milijona kron. Za prodajanje na debelo oddajam blago trgovcem po tovarniških cenah.

Zaradi posebno velikega nakupa zimskega blaga bodem letos po zelo nizkih cenah prodajal, t. j. brez konkurence, ker se je tudi cena pri blagu znatno znižala. Imam za žene in neveste zmerom veliko zalogo in najlepše blago na razpolaganje.

Vsi uslužbenci govorijo slovenski.

**Anton Renko,** lastnik trgovine, Celovec, vogel Kramarjeve ulice in Novi trg.

### Prostovoljna dražba

se vrši **dne 28. oktobra 1909 pri p. d. Kralju v Dolgi brdi pri Pliberku.** Na prodaj je: 8 krav, 2 telici, 5 juncev, razno gospodarsko orodje in različno pohištvo, 200 q sena in otave, okoli 50 q slame. Plačilo: do 20 kron v gotovini, čez 20 kron v 3 mesecih.

### Služba mežnarja in organista

se odda pri župnijski cerkvi v Kotmarivesi. Mesečna plača 60 do 70 kron. Nastopi se začetkom novembra. Pojasnila daje župnijski urad Kotmaraves pri Celovcu, pošta ravnotam.

**Rupert Rotter,** župnik.

### Vabilo

na

### izredni občni zbor

**Hranilnice in posojilnice v Št. Jurju na Zili,**

registrovane zadruge z neomejeno zavezo, dne **31. vinotoka 1909** v zadržni pisarni ob 11. uri dopoldne.

Dnevni red:

1. Spremenitev in razširjanje pravil.
2. Slučajnosti.

*Náčelstvo.*

### Pozor! Slovensko podjetje! Pozor!

**Slavnemu občinstvu se priporoča dne 11. febr. 1909 na novo otvorena velika manufakturna trgovina**

### Franc Souvan sin

**v stari Souvanovi hiši na Mesnem trgu št. 22 v Ljubljani**

### Zastopniki - agentje

živalskih in gospodarskih strojev itd., ki želé izredno mesečno do 400 kron zaslužiti, naj pošljejo svoj naslov na „**Neue Fortuna**“, Budimpešta, V., Börse, Postfach 38.



Rdor pospešuje „Mir“, dela za narod!

## Vzgojišče za deklice

(Internat)

čč. šolskih sester v „Národní šoli“

družbe sv. Cirila in Metoda  
v Velikovcu

se priporoča p. n. slovenskim staršem.

V hiši je štirirazredna ljudska šola; ozira se posebno na pouk v ženskih ročnih delih.

Šolsko leto se začne dne 4. novembra t. l. Plačila 24 kron mesečno.

Oglasila naj se blagovolijo poslati čč. šolskim sestram v Velikovcu na Koroškem.

# 3 no

je pri nakupu in primerjanju mila upoštevati:

## Dobrina

cena in  
teža.

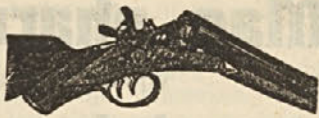
Nobeno milo na svetu ne doseže

# Schicht-ovo

milo

v vseh svojih dobrih lastnostih, čistosti, pralnosti, mehki in nizki ceni.

## Lovske puške



vseh sestav, priznано delo prve vrste, z najboljšim strelnim učinkom, priporoča

Prva borovska orožnotovarniška družba

**Peter Wernig,**

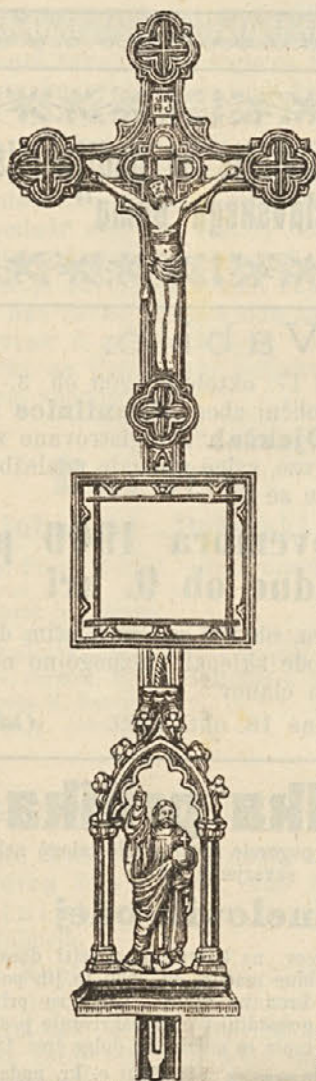
družba z omejeno zavezo v Borovljah, Koroško.  
Ceniki brezplačno in poštne prosto.

## Naznanilo.

Čč. šolske sestre v Št. Jakobu v Rožu sprejemajo na stanovanje in hrano dekleta, ki hočejo obiskavati **slovensko ljudsko šolo v Šent-Jakobu.**

V internatu, katerega otvorijo z letošnjim šolskim letom (3. novembra t. l.), je tudi še prostor za eno šoli odraslo dekle, ki se želi učiti kuhati in šivati.

Zglasiti se je treba pri čč. šolskih sestrah v „Národní šoli“, pošta Št. Jakob v Rožu, Koroško.



## J. B. Hafner

trgovina z železom v Celovcu

„Pri zlati kosi“

zraven znane gostilne „Tiger“

priporoča raznovrstno **kuhinjsko posodo** (opravo), **vlite in pločnate** (plehnate) **peči**, **štedilna ognjišča**,

**vlite kotlje**, **trpežno pozlačene nagrobne križe**,

raznovrstne **žage, pile**,

najboljše **stroje** (mašine)

za **rezanje mesa** in

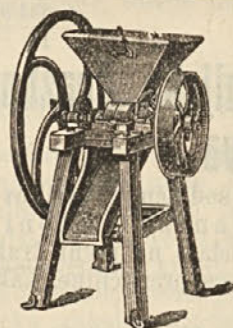
**slanine** (špeha), različna

**okovanja za vrata** in

**okna** itd.

Vse po najnižjih cenah.

**Skrbna in prijazna postrežba.**



## Stroje za pripravljavanje krme,

slamorenice, reporenice,  
mline za debelo moko (otrobe),  
priprave za parenje krme, štedilna kotljišča,  
sesalke za gnojnico

izdeluje in razpošilja po najnovjšem in priznanem načinu tvrdka

## Ph. Mayfarth & Co

tovarne za gospodarske stroje, železolivarne in fužine na paro,

**Dunaj, II., Taborstraße 71.**

Geniki zastoj in poštne prosto.

Sprejemajo se zastopniki in razprodajalci.

Tovarna glinastih izdelkov **F. P. Vidic & Komp., Ljubljana**

ponudi vsako poljubno množino

**zarezanih strešnikov** (Strangfalzziegel) **sistem Marzola,** **zidarske opeke, peči** itd.

Na zahtevo pošljemo takoj vzorce in ponudbo.

## Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavica **K 3.000.000.**  
Rezervni fond **K 300.000.**

Denarne vloge **4 1/2 %** od dne vloge  
obrestujemo po **4 1/2 %** do dne vzdiga.

**Kolodvorska cesta šte. 27.**

Zamenjuje in eskomptuje  
izrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.  
Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje  
srečke proti kurzni izgubi.  
Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije.  
Eskompt in inkasso menic. — Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spljetu,  
Trstu in Sarajevu.

**Turške srečke.** Šest zrebanj na leto. Glavni dobitek  
300.000 frankov. Na mesečno vplač. po K 8.— za kom.  
**Tiske srečke s 4% obrestmi.** Dve zrebanji na  
leto. Glavni dobitek K 180.000. Na mesečno vpla-  
čevanje po K 10.— za komad.  
Prodaja vseh vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.